

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Z Wiednia. (Ciąg dalszy awansów wojskowych.) — Z Węgier. (Teatr sławiański.) — *Zagraniczne:* Meksyk: Wstrzymanie blokady francuzkiej. — Zwycięstwo federalistów. — Portugalia: Otwarcie posiedzeń izb. — Przykry stan skarbu. — Hiszpania: Przyjęcie w ogóle traktatu Elliota. — Anglija: Posiedzenia izb. — Projekta lorda Durham względem Kanady. — Francuja: Zamiar rozwiązania armii północnej. — Belgija: P. Cockerill uzyskuje *moratoryjum*. — Niemcy: Podróż Króla Bawarskiego do Włoch. — Z Hanoweru. — Szwecuja i Norwegija. — Królestwo Polskie. — Rossyja. — *Nowiny Lwowskie.* — *Wiadomość przemysłowa:* Rit do fug piecowych.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia. —

»Gazeta Wiedeńska« z d. 22. lutego obejmuje wzajemne oświadczenia obustronnych pełnomocników, tak Austrii jakoteż Anglii, nastąpiłone przy wymianie na dniu 14. września w Medyjo-lanie ratyfikacyi, zawartego między temi obu mocarstwami traktatu handlowego i żeglugi, a dotyczącego się bliższego wyjaśnienia artykułów trzeciego i siódmego rzeczzonego traktatu.

Ciąg dalszy odmian zaszytych w c. k. wojsku: Majorami zostali kapitanowie i rotmistrze: Filip hrabia Stadion de Thannhausen i Wart-hausen, z pułku ułanów księcia Sasko-Roburg-sko-Gothajskiego n. 1, został adjutantem skrzy-dłowym u JCMości, z równoczesnym wynie-sieniem na służbowego przy N. Panu szambelana; Tymoteusz hrabia Ledochowski, z pułku ułanów księcia Schwarzenberga n. 2, do pułku huzarów Palatyna n. 12, wyniesiony zarazem na szambelana służbowego przy JCMości Arcy-księcia Franciszku Karolu; Wacław hrabia Kle-belsberg, z pułku ułanów Cesarza n. 4, szambelan służbowy i adjutant u JRMości Arcyksięcia Ferdynanda d'Este, w pułku i na swojej po-sadzie; Karol Hiemesch, z 10go batalijonu strzelców, został adjutantem pierwszego ruchomego korpusu armii; Jan Hönigsschmidt, z 6go batalijonu strzelców, w pułku piech. księcia Wellingtona n. 42; Fryderyk Sunstena u de Schützenthal, z pułku piechoty Arcyksięcia Rajnera n. 11, w pułku piech. barona Koudelki n. 40; Józef Boltizar, z pułku piech. barona Bianchi n. 63, w pułku piechoty barona Trapp n. 25; Rudolf Stribel, z pułku piech. Króle-

wicza Wazy n. 60; Wilhelm Kronhelm de Nordheim, z pułku piech. Dom Miguela n. 39; Jan Mussinger, z pułku piech. barona Bakonyi n. 33; Szczepan Glawasch, z grady-skańskiego pogran. pułku piech. n. 8; Jan Spa-zierer, z pułku huzarów księcia Reuss n. 7 i Józef Nemeth de Dömösöry, z pułku hu-zarów Palatyna n. 12, wszyscy w pułku; wresz-cie August Kempf, z pułku piech. Wielkiego Księcia Badeńskiego n. 59, został komendantem twierdzy Franciszka.

(Dokończenie nastąpi.)

Węgry.

Z Pesztu. Obok innych stowarzyszeń, które tutaj od czasu do czasu powstają, zawiązał się także teatr sławiański, pod opieką znane-go przyjaciela Sławian uczonego p. Komara. Wyprawiono już dwa przedstawienia i wznieśli one życzenie, ażeby, jeżeli w miejsce terażniej-szego węgierskiego teatru narodowego nowy stawiany będzie, dotychczasowego na przedstawie-nia sławiańskie użyto.

(Adler.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Meksyk.

W Nowym-Orleanie miano d. 7. stycznia wiadomości z Veracruz z d. 23. grudnia, według których Francuzi opuścili także warownię (San Juan d'Ulloa) i okręty swoje z pod Veracruz cofnęli, dla ponowienia blokady reszty mexy-kańskich portów; tylko cztery okręty przed Ve-racruz pozostały. — Matamoras, bronione przez generała Filisole, blokowane jest przez 900 fe-deralistów; do potyczki jeszcze nie przyszło.

Redakcyi dziennika *Börsenhalle* udzielony pry-watny list z Tampico z d. 27. grudnia, zawiera

w końcu następujący dopisek: »Francuzkie okręty wojenne przybyły właśnie z pod Veracruz przed naszą zatokę, i przez nie otrzymujemy wiadomość, że Francuzi zaprzestali blokady, ponieważ teraźniejszy nowy rząd meksykański okazał się gotowym do zawiązania znów układów i w jakibądź sposób załatwienia tej sprawy.«

Partya federalistów odniosła zwycięstwo w Tampico, Santander i t. p. (jak późniejsze również z Nowego-Orleanu wiadomości donoszą) i samej nawet stolicy rewolucyjna zagraża (przeto nie było tam rewolucyi, jak zawcześno donoszo). Większa część wojska zmarłego Santa-Anny odeszła do Yalappy i Meksyku, by się zwyciężkiej partyi zaprzędać.

Portugalija.

— Z Lizbony, dnia 6. lutego. —

Senat nareszcie uzupełnił się dostatecznie i prace parlamentarskie tegorocznych posiedzeń już się rozpoczęły. Zdanie sprawy komisji do adresu i budżet ministra skarbu przedłożono izbie deputowanych. Minister skarbu wszystkie przychody lat (1838 do 1839) ocenia okrągłą liczbą na 8000 *contos*, a ogólne wydatki dla wszelkich potrzeb państwa na 10,000 *contos*, przeto wykazał ubytek 2000 *contos* czyli blisko 500,000 funt. szt. O pretensyjach wojskowych angielskich, zostających dawniej w służbie portugalskiej, a które więcej niżli 300,000 funt. szterl. wynoszą, zamilcza minister; również i tego nie wyjaśnia, jak dywidendy winnego Anglii długu (nie mówiąc już nic o zaległościach) w obec wyrzeczonego ubytku będą mogły być wypłacone. Krajowych wierzycieli zaspokajają takсами, w tym celu juncie publicznego kredytu przekazanemi; atoli zagranicznych wierzyciele państwa z gołemi rękoma odchodzą, na co gazety londyńskie mocno się uskarżają. — Projekt do adresu izby deputowanych zawiera trzy dla ministerjum nieprzyżne paragrafy pod względem wewnętrznej polityki. Paragraf o handlu niewolnikami ułożono w wyrazach najmniejszego nie mających znaczenia; zaś paragraf o sprawach hiszpańskich większy okazuje udział, niżli mowa królowej od tronu.

Hiszpanija.

Według doniesień z Bajonny z d. 11. lutego, karliści przygotowują się do wyprawy. Don Carlos d. 9. z Azkoityi do Bergary odjechał; zamierza z małżonką i dworem swoim przenieść się do Estelli. — Związek między Bajonną a St. Sebastyanem tamują włóczęgi karlistowskie.

Scenelle des Pyrénées zawiera: »W skutek ostatnich układów między Esparterem a Maro-

tem i udzieleniu tego ostatniego uczynionych w tym względzie karlistowskiemu ministrowi wojny Valdespina pod d. 3. lutego, zgodzono się na to, ażeby nie tylko w prowincjach północnych ale w całej Hiszpanii nadal prowadzono wojnę na zasadzie traktatu Elliota.«

Wielka Brytania i Irlandyja.

Na posiedzeniu izby wyższej dnia 11go lutego lord Melbourne przedłożył izbie, zdanie sprawy hrabi Durham o Kanadzie, ogłaszając przytém, że spodziewa się, iż około Wielkiej Nocy będzie mógł wnieść bil, po którym zupełnego uspokojenia tej osady spodziewać się można. Na zapytanie lorda Wharnccliffe oświadczył lord Durham, że raport jego o Kanadzie wkraść się uprzednio do gazety *Times* zapewne przez niedyskrecyję niektórych jego przyjaciół, którym onegoż w zaufaniu udzielił. Także na posiedzeniu izby niższej dnia 11. lutego przedłożono raport lorda Durham.

W dalszym ciągu posiedzenia izby niższej dnia 11. lutego p. G. W. Wood wniósł na przedłożenie wykazu tygodniowych w przecięciu cen zboża w ciągu r. 1838. i czterech lat poprzednich. Na wniosek ten zezwolono, po uprzedniem przemówieniu się sir R. Peel i lorda Stanley za ustawami zbożowemi. Pierwszy twierdził, że przez zatrzymanie tych ustaw szczęście i dobrobyt sływa nie tylko na własności gruntowe i fabryki, ale oraz na żeglugę i handel wewnętrzny. Za dowód, że fabryki mimo ustaw zbożowych dobrze się wiodą, przytoczył lord Stanley nagły wzrost rękodzielni bawełny, ileż w ciągu lat 1836 i 1837 w samym Brestonie nie mniej jak 19 nowych fabryk bawełny powstało, z których powodu wystawiono dla robotników 1500 domów. Na wniosek pana Baines zażądano następnie przedłożenie wykazu ilości zostającego pod kluczem królewskim zboża, jakoteż tego, które roku 1837 wprowadzone do portu londyńskiego przez wprowadzicieli zaniechanem i zniszczeniem zostało. P. Baines przytoczył, że 1000 kwarterów pszenicy, wprowadzonych roku 1831 z Odessy, r. 1837 wzięto z pod klucza królewskiego z Tamizie zatopiono, ponieważ właściciele przekonali się, że sprzedawszy je, nie byli w stanie tyle wziąć, ile opłata wynosi. W końcu posiedzenia zawiązała się jeszcze rozmowa o traktacie handlowym z Austryją, w której lord Palmerston, sekretarz stanu spraw zagranicznych zrobił uwagę, iż taryfa austryjska pod względem Anglii znacznie zmienioną została, ponieważ dawniej tylko wyjątkowo przepuszczano do Austrii pewne na angielskich okrętach wprowadzane artykuły, a zwiastuje za opłatą cła, wyrównywającą zaka-

zowi przywozu, podczas gdy teraz wszystkie towary angielskie za bardzo mierną opłatą przypuszczają.

Na posiedzeniu izby lordów d. 12. lutego oświadczył hrabia Aberdeen (dawniej minister spraw zagranicznych w gabinecie torysowskim), że nie pojmuje jak może art. 4. traktatu handlowego z Austryją stanowić, iż okręty angielskie i tychże ładunki mają być w portach Dunaju aż włącznie, do Gałaczu uważane również jak okręty austriackie, kiedy te porty Dunaju do Turcji należą. — Pochwalił przytém owo przyłączenie się do Austrii, będącej dla Anglii naturalnym sprzymierzeńcem, ponieważ takowa od lat już wielu przestrzega polityki pokoju. Lord Melbourne odrzekł, iż umieszczenie art. 4go było wyraźnie do Austrii żądaniem, na którą przeto wszelka zań odpowiedzialność spada; pełnomocni Anglii zwracali uwagę, że artykuł ten może sprzeciwił doznać, lecz Austrija obstawała za onegoż umieszczeniem w traktacie. Według ducha rzezonego artykułu, angielskie okręty w portach Dunaju, tak przypluwając jakoteż odpływając, uważane być mają na równi z okrętami austriackimi. Co się zaś dotyczyé związku z Austryją i w ogólności jéj wpływu w Europie, dzieli on zupełnie zdanie zacnego hrabi i rząd gorliwie się zajmuje utrzymaniem stosunków przyjacielskich z tém mocarstwem.

W izbie niższej przedłożył lord J. Russell dokumenta pod względem wychowania ludu.

Członek parlamentu Wood, który wspierając adres odpowiedni ten błąd popełnił, że miasto wyltazania zgubnego na fabryki wpływu ustaw zbożowych, przeciw którym przemawiał, udzielił dat statystycznych, z których raczej udowodnił się znaczny wzrost fabryk, złożony został z posady swojej prezydenta izby handlowej w Manszestrze, a wyborcy z Kendal, których w parlamencie reprezentuje, wczwiali go, ażeby iz tej posady zrezygnował.

Lord Durham w projektach, jakie w swym raporcie o stanie obu Kanałd umieścił, wychodzi z tego stanowiska, że potrzeba koniecznie narodowość francuzkich Kanałdziejczyków zniszczyć, co stać się może li ustawodawczém połączeniem Górnej Kanałdy z Dólną, przez-co żywiol angielski otrzymałby przewagę. Lord Durham projekta swoje w sposobie następującym wyklada: »W obecnych okolicznościach należy niezwłocznie przedłożyć parlamentowi bil, znoszący 31. akt Jé-rzego III., przywracający na dawną stopę uniję obu Kanałd pod jedném ustawodawstwem, i obie prowincyje w jedną zlewający całość. Bil ten zawiierać ma postanowienia, według których inne północno-amerykańskie osady angielskie, poje-

dyńczo lub wszystkie razem, każda na żądanie swych izb ustawodawczych i z przyzwoleniem obu Kanałd oraz swych połączonych legislatur, pod warunkami, na jakie się zgodzą, mają być do unii przyjęte. Ponieważ doradzać nie można zlania się w jedno izb reprezentacyjnych obu prowincyj i takowe nie nadałoby żadnej z nich przynależnego w reprezentacji udziału, ma być parlamentowa komisya postanowioną, dla zregulowania obwodów wyborczych i wyznaczenia w stosunku do ludności liczby członków, mających być wybranymi. Dla przeszkodzenia zamieszaniom i niebezpieczeństwu, jakie zająłby mogły, gdyby wybory ludu odbywały się w obwodzie zostającym w jawném powstaniu, gubernator ma mieć pełnomocnictwo zawieszenia za pomocą odezwy wyborów, rozpisanych dla obwodów, w których takowe bez niebezpieczeństwa odbyć się nie mogły, co wszakże stać się ma z osobnym wyszczególnieniem powodów. Wyż-wzmiankowana komisya parlamentowa ułożyć ma plan kierunku miejscowemi sprawami za pomocą wybranych korporacyj, podległych ogólnemu ustawodawstwu i ma wykonywać zupełny nadzór nad sprawami miejscowemi, nie należącami do zakresu ogólnej legislatury. Ułożony na ten sposób plan ma uzyskać powagę aktu parlamentowego, dla przeszkodzenia, by ogólne ustawodawstwo nie wdziérało się do prerogatyw miejscowych korporacyj. Następnie mają być wprowadzone: powszechna wykonawcza władza według ulepszonych zasad i sąd najwyższy dla wszystkich angielsko-północno-amerykańskich osad. Inne instytucyje i ustawy obu Kanałd pozostaną nieodmiennemi, dopokąd połączone ustawodawstwo jakiej zmiany za stosowną nie uzna. Nietykalność dóbr kościelnych w Dólnéj Kanałdzie ma być aktem parlamentowym zaręczoną. Zaprowadzenie drugiego ustawodawczego ciała dla połączonej legislatury zawiera bardzo trudne zadania. Obecna konstytucya rad ustawodawczych tych prowincyj okazuje się mi zawsze jako niezgodna ze słusznemi zasadami i mało zdatna do odpowiedzenia zamiarowi skutecznego oporu demokratycznej gałęzi ustawodawstwa. Dla udoskonalenia trwałego planu rządu ma przeto parlament przejrzeć konstytucyje ustawodawczej rady, ażeby takowa otrzymała charakter, w którym byłaby w stanie przez spokojną, bezpieczną, ale zarazem skuteczną działalność służyć za pożyteczne narzędzie oporu przeciw demokratycznej gałęzi ustawodawstwa i przeszkadzać powrotowi dawniejszych tak rozjątrających kolizyj. Plan mój pod względem administracji dóbr państwa, dogadzający wspólnéj korzyści tak osad jakoteż krajowi macierzystego, do tego zmierza, ażeby takowe poruczone były do-

zorowi władzy, postanowionej przez kraj macierzysty. Wszelkie przychody koronne, wyjąwszy wypływające z powyższego źródła, oddane będą połączoneму ustawodawstwu, za wzajemnym wyznaczeniem dostatecznej listy cywilnej. Odpowiedzialność wszystkich urzędników rządu względem połączonego ustawodawstwa, wyjąwszy gubernatora i sekretarza, powinna być zastrzeżona wszelkimi wytkniętymi w konstytucyi angielskiej środkami. Gubernator, jako zastępca korony, ma otrzymać instrukcję, ażeby rządem kierował przez tych naczelników departamentowych, w których połączone ustawodawstwo zaufanie pokłada i nie ma się spodziewać żadnego wsparcia od kraju macierzystego w walce z legislaturą, chyba żeby dobro kraju było zagrożone. Niepodległość sędziów należy zupełnie zabezpieczyć, ażeby co do posady swojej i dochodów, z sędziami angielskimi na równi stali. Bez poprzedniego przyzwolenia korony na żadne pieniądze zezwalać nie można.⁶

Margrabia Normanby miał przyjąć sekretaryjat osad. Następca jego na wice-królestwo Irlandyi wymieniają teraz margrabiego Tavystock, najstarszego syna księcia Bedford a brata lorda John Russell.

Francyja.

Journal du Havre zawiera list ministra handlu do izby handlowej w Hawrze, w którym tenże zawiadamia, iż rząd meksykański listy korsarskie rozdał (ob. przesłał Gazetę naszą) i z tego powodu minister marynarki przygotowuje się do organizacyi konwojów, dla zabezpieczenia związków za pomocą żeglugi między Francyją a Ameryką. Należy przeto ministrowi marynarki donosić o wszelkich do Ameryki przeznaczonych okrętach.

P. Thiers wystąpił z manifestem wyborczym do swoich wyborców w Aix.

Naprzeciw panu Duvergier de Hauranne, najgorliwyszemu z pomiędzy młodych doktrynistów, rząd jako współzawodnika o miejsce deputowanego z departamentu Cher stawia szwagra ministra spraw wewnętrznych, pana Tascher, krewnego Cesarzowej Józefiny.

Mówia o okólniku byłego ministra skarbu pa. Villèle do legitymistów, w którym wzywa ich do udziału w wyborach. Plan jego, do którego także Berryer i Chateaubriand przychylić się mieli, ma być taki, ażeby legitymiści głosowali najprzód za swoimi kandydatami, i gdzie tych nie będzie, wtedy dopiero za członkami koalicyi. Sam p. Villèle jako kandydat nie wystąpi.

Wyborcy obwodu St. Denis (*extra muros*), ofiarowali panu Lascasesowi ojcu (towarzyszowi Na-

poleona) kandydaturę przy nastających wyborach. Pan Lascases żyje od wielu lat w zupełnym ustroniu i już był postanowił nie powracać do życia politycznego. Ale zdaje się, że usilne nalegania Odilona Barrota skłoniły go do zmienienia postanowienia takowego; a przynajmniej p. Lascases napisał następujący list do pana Odilona-Barrota: »Drogi mój dawniejszy kolego! Słowa Twoje są dla mnie tém szacowniejsze, gdyś od chwili zagajenia posiedzeń izby był ciągle przedmiotem moich życzeń, moich nadziei, a nawet mogę powiedzieć, mego podziwienia; i są one dostateczne do skłonięcia i zachęcenia mnie do zmienienia mego postanowienia. Tak, chociaż skłonność, a może i potrzeba wiążą mnie do ustronia, gotów jednak jestem stawić się na rozkazy mego obwodu, skoro ten raz omnie pamiętać, poczytując się za szczęśliwego, że się wśród tak ważnych okoliczności nieco do objawienia publicznego i narodowego sposobu myślenia przyłożyć mogę. Ale żyję w zupełnym odosobnieniu, nikogo prawie nie widując, a właściwość mego stanowiska nie dozwala mi uczynić żadnego osobistego kroku. Racz przyjąć i t. d. (Podp.) Hrabia Lascases.«

Utrzymują, iż znany p. Bourmont wkrótce do Francyi powróci.

Urlopików armii francuzkiej, których powołano do pułków, znowu rozpuszczono. Mówią, że armija północna ma być rozwiązana, w skutek, iż sprawy belgijskie spokojną przybierają postać. Królewicze nie objęli jeszcze poruczonych im dowództw. Jenerał Bugeaud, który dowództwo nad jedną dywizyją był objął, odjechał do Excideuil, do swych wyborców.

Belgija.

Mowa większej części dzienników belgijskich jest ciągle w duchu pokoju.

»Gazeta Akwisgrańska« zawiera następujący list z Bruxelli pod d. 13. lutego: »Już od dawna niewidziana czynność panuje na giełdzie. Zawierane w tej chwili interesa przewyższają kwotę, jaka w ostatnim miesiącu zeszłego roku była załatwioną. Nie myślimy powtarzać powodów, dla czego krajowe papiery podnoszą się w swęć cenie. Nie pytamy się już, kiedy nadejdzie koniec politycznych niesnasek; przez zwołanie izb mamy je za ukończone. Zapewniają, iż pan van de Weyer, nasz poseł w Londynie, który używał wszelkich środków, celem uzyskania korzystniejszych warunków przynajmniej pod względem żeglugi na Skaldzie, otrzymał ostateczny rozkaz, do podpisania traktatu najdalej na d. 13. t. m. Dzień do zgromadzenia się izb przeznaczony, zgadza się zupełnie z przesłanemi panu

van de Weyer instrukcyjami, zwłaszcza, iż jeżeli tenże pojutrze nadmieniony traktat podpisze, już w niedzielę odpowiedź od niego mieć możemy.“

Inny list z Bruxelli z d. 14go lutego (w tójże »Gazecie Alkwizgrauskiej«) zawiera: »Papiery dnia dzisiejszego spadły, w skutek wieści zatrważających spokojność publiczną. Dano się zastraszyć groźbami, których czas już powinien był przeminąć. Reakcja, której obecnie oddają się przewodzcy partyi zapaleńców, dowodzi, że oni sami z-niskąd już nie spodziewają się wparcia. Lecz gdyby nawet one wieści urzeczywistniły się, dobrzy obywatele mogą jednak być spokojni. Użyto wszelkich środków dla utrzymania spokojności i zabezpieczenia majątków. Załoga Bruxelli jest mocniejsza niż zwykle i dowodzona przez naczelników, którzy powinność swoją w najwyższym stopniu wypełniają. Jeszcze dni kilka cierpliwości, a pokój jest niezawodny.

Wychodzący w Leodyjum dziennik *Politique* donosi: »Zapewniają za rzecz niezawodną, że John Cockerill, nasz sławny przemysłowy i wielki rękodzielnik, ulegając pod ciężarem swych ogromnych finansowych potrzeb, a teraz zparaliżowany wstrząśnieniem, które kredyt tak mocno dotknęło, swój bilans złożył. Udał się z prośbą do Króla, dla uzyskania terminu wypłat (*Moratorium*) na mocy ustaw z r. 1814. Ogromny ten d. 30go czerwca 1838 ułożony bilans, wykazuje czynnego majątku blisko 18 milionów, na przeciw stanowi biernemu blisko 12 milijonów, tak iż z pierwszego wyniknęłaby przewyżka pięćciu do sześciu milionów, co jest nader zaspokajającą rekojmią, mając czas i środki do jej zrealizowania.«

Pewna osoba, która d. 13go lutego z Leodyjum do Bruxelli przybyła, zapewnia, że termin wypłaty, o który p. Cockerill upraszał, został mu tymczasowie jednomyslnie pozwolony.

Niemcy.

»Gazeta polityczna« wychodząca w Mnichowie, pod dniem 16. lutego donosi: »Dzisiaj zrana o godzinie pół do piątej Królowość wyjechał ztąd do Włoch południowych. Tenże w przeciągu miesiąca kwietnia używać będzie kąpieli w Ischia, atoli jeszcze przed uroczystością Bożego Ciała do Mnichowa powróci.«

»Gazeta hanowerska« umieściła w najnowszym swoim numerze niektóre z niemieckich gazet wyjęte doniesienia, zawierające podług jej zdania częścią zmyślane, częścią zaś poprzekręcane fakta. Odmówienie urlopu deputowanym, zapewnia ona, wynika jedynie z powodu służby, bez względu na to, ażali tém odmówieniem do-

tknięci urzędnicy do zasad rządu lub do opozycji należą. Wiadomość, iż deputowanym przedłożonym będzie rewers do uznania i podpisania konstytucyi z roku 1819, jest bezzasadną; przy zagajeniu zgromadzenia Stanów obwieści rząd swe zdanie o stanie nadmienionej konstytucyi. Ażali autor najświetszego doniesienia o Hanowerze, umieszczonego w *Allgemeine Zeitung*, jest członkiem gabinetu, nie wie z pewnością »Gazeta hanowerska«; atoli utrzymując, podobnie jak »Korespondent Hamburski«, że artykuł ten dla tego mało robi w kraju wrażenia, ponieważ pochodzi od członka gabinetowego, znaczy wysmiewać rozum i charakter całej hanowerskiej ludności. Co się dotyczy wiadomości o wysłaniu dwóch urzędników do różnych dworów niemieckich, w najwyższym stopniu śmieszna jest rzeczą, gdy korespondenci obcych gazet z zarozumiałością utrzymują, że im wiadomo, z jakimi poleceniami nadmienieni gońcy do obcych dworów są wysłani. Pogłoska o zaszytych rozruchach w Osnaabrücku i Münster, wzmianka o wyruszeniu pułku przybocznego i t. d. są bezzasadne, zabranie dóbr klasztornych na rzecz skarbu, nie-dorzecznością, a doniesienie o wielkich zaległościach podatku i odmówionej tegoż wypłaty w obwodzie osnaabrückim, jest nieprawdą.

Szwecyja i Norwegija.

Pruska *Staatszeitung* donosi z Krystyjanii pod dniem 4. lutego: »Dziennik *Rigstidende* zawiera tę urzędową wiadomość, że Król Jmć, który usiłuje ile możności obopólne prawa i powinności połączonych królestw do wzajemnej doprowadzić zgodności, uchwalił raczył, ażeby wydział złożony ze czterech norweskich a czterech szwedzkich członków, dnia 1. sierpnia zebrał się w Sztokholmie, dla rozważenia różnych przedmiotów i podania o tém swojego zdania i wniosków.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 22. lutego. —

Doszła tu smutna wiadomość, że jmc. książę Dziegieleński, biskup dyjecezyi lubelskiej, przeniósł się do wiecznego spoczynku. (G.P.)

Rossyja.

— Z Petersburga d. 2. (14.) lutego. —

Przez rozkaz dzienny cesarski z d. 27. stycznia, cywilny gubernator podolski, rzeczywisty radzca Stanu Łoszkarew, otrzymuje zamiarę rangi cywilnej na wojskową generał-majora w jezdzie i mianowany zostaje wojennym gubernatorem miasta Żytomirza i cywilnym gubernatorem wolińskim. — Zostający przy ministerstwie spraw wewnętrznych liczący się w jezdzie generał-ma-

por Pietro w 1, mianowany jest wojennym gubernatorem miasta Kamieńca-Podolskiego i podolskim cywilnym gubernatorem z pozostaniem w jezdzie. (T. P.)

NOWINY LWOWSKIE.

Nie jedna rzecz już dawna i dawno znana, a z naszym sposobem myślenia i działania ściśle połączona, staje się często już dla tego nowością, i inną, że tak rzekę nabięra barwy, jeżeli ją jako nowość wystawioną słyszymy, albo jak mówią, czarno na białym wydrukowaną czytamy; wtenczas bowiem zmuszeni jesteśmy, nad nią się zastanowić, dawniejsze częstokroć fałszywe stanowisko opuścić i inne stosowniejsze zajęć, rzecz pod innym może lepszym względem uważać i rozbiierać. Jakżebyśmy radzi pomówili tu obszerniej o panującej manii leczenia się, a zwłaszcza to przez siebie samych, to przez takich, którzy do tego nie mają powołania, słowem, o medykomanii, która zdrowych i chorych ciągnie w swoją bezdenną otchłań, gdzie się w ramiona zniszczenia dostają; gdybyśmy się nie obawiali, że wszystkich stron narobić sobie nieprzyjaciół. Ileżto systematów leczenia w krótkim czasie na jaw wyszło? Homeopatya, magnetyzm, gorczyca, gorąca, ciepła i zimna woda, *Le Roi*, *Morisson* i t. d. i t. d. toczą jak robak życie nasze! Woda pionowo na głowę lecąca, woda sikająca, kąpiele solne, parowe łaźnie, stały się prawdziwemi torturami tego czasu, które chorobę w nas koniecznie wzmóc muszą. Nasz biedny czas musiał zaiste przez to zachorować; zaród choroby we wszystkich członkach się usadowił, nawet nie jedną część szlachetniejszą opanował. Tylko doświadczony środek zimnej rozwagi, gorącej miłości ku dobremu, przymieszane do tęgiej porcyi rozumu i roztropności, mogą to złe ulczyć, bo to lekarstwo jest doświadczone, a tylko to, co długim doświadczeniem ztwierdzone, jest prawdziwem i niezawodnym! — Oprócz dwóch dawnych parowych łaźni żydowskich znajduję się tu dwie nowe: jedna p. Karpfa na przedmieściu Żółkiewskiem, druga w ogrodzie jezuitckim. Tam przed tamą pierwszeństwem co do czystości, tamta zaś według zdania znawców i miłośników łaźni parowych ma mieć cokolwiek zimniejszą wodę. O kąpielach parowych doktora Mosinga później doniesiemy. —

Dnia 27. Intego znaleziono na Niższej Ormiańskiej ulicy dziecię trzyniesięczne, owinięte w szmaty. Jeden z przechodzących usłyszał przypadkiem kwilenie się niemowlęcia i znalazł tę opuszczoną istotę, która o kilka chwil później jużby była od zimna śmierć poniosła. Za staraniem opiekuńczej zwierności miało to dziecię zaraz ratunek i wszelką pomoc. Trudno sobie wytłumaczyć tak wyrodne czucie macierzyńskiej. — W tutejszym szpitalu powszechnym znajduje się teraz młody mężczyzna z potworną ręką, osobliwą dla swęj nadzwyczajnej wielkości. Lekarze radzą na odjęcie tejże, ponieważ wszystkie siły żywotną i wszystkie soki zdaje się w siebie wciągać. — Profesor *Gloisner* i aptekarz *Schöpf* robią teraz łącznie doświadczenia z nowo wynalezionem tak zwanem światłem sydaralnym, których wypadki publicznie ogłaszają. Istota tego wynalazku zależy na tém, że strumień kwasorodu przeprowadza się przez knet lampy, przezco światło nabiera zadziwiającej jasności. Przy tym wynalazku najkosztowniejsze było dotąd tworzenie kwasorodu, który teraz najkorzystniej z braunsztynu (*magnun oxid*) może być uzyskany, a zatem oświetlenie tym sposobem tylko mały sprawia wydatek. Sposób dotąd używany tworzenia gazów do oświetlania, może przez ten wynalazek uciepnieć. V***

Wiadomość przemysłowa.

Kit do fug piecowych.

Popiół drzewny przez gęste sito przesiany, zmieszać z równą ilością gliny tłuczonej i przesianej i nieco soli; — potem zwilgocić to wodą tyle, aby się na ciasto zagnieść dało. — Zrobiony tym sposobem kit użyty do zasmarowania fug lub rozpadlin w piecu, nie pęka i nader mocno twardnieje. — Massy tej używszy zamiast gliny do stawiania nowych pieców, można liczyć na ich nieprzeżyłą trwałość.

To jeszcze tu dodać należy, że, gdy się tym kitem zasmarowywa fugi lub rozpadliny w piecu, tenże nie ma być wtedy rozgrzanym.

(*Oek. Neuigk. u. Verh. Nro. 22.*)

TEATR POLSKI.

W poniedziałek: *Zbójcy, czyli: Upadek domu hrabego Moor*, trajedyja w 5 aktach.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Nier. 9. Rozmaitości.)